

aan de gemeenteraad

onderwerp Voortgangsrapportage juni 2025 programma energietransitie

van het college van burgemeester en wethouders

datum 15 juli 2025

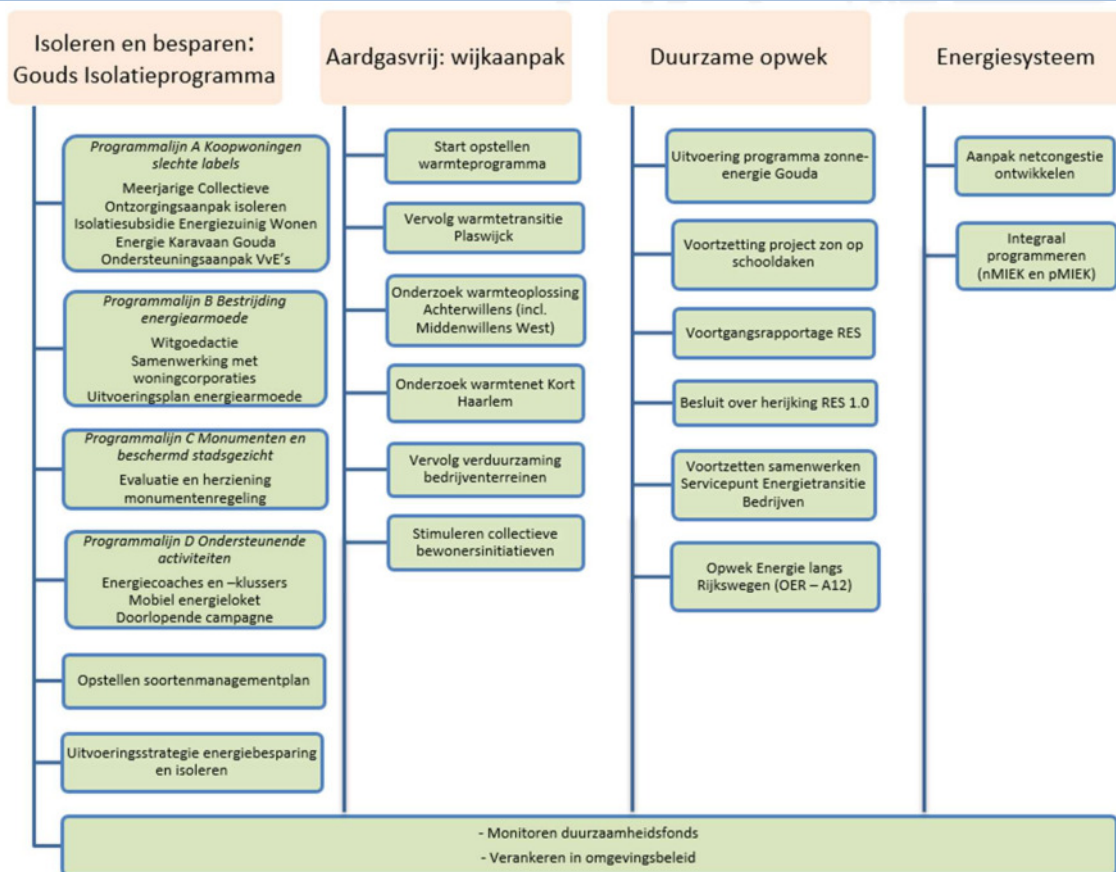
zaaknummer 1468439

memo

Bijgaand biedt het college de raad een overzicht van de voortgang van het programma energietransitie. Het programmaplan energietransitie gebouwde omgeving is op 20 december 2022 vastgesteld en gedeeld met de raad (dossier 6738). In het programmaplan is onderstaand overzicht van activiteiten voor 2025 opgenomen. In bijgaande rapportage wordt per onderdeel toegelicht wat de stand van zaken is.

Eind dit jaar zullen de activiteiten voor 2026 worden bepaald. De raad zal daarover worden geïnformeerd.

Inspanningen programma energietransitie 2025

Programma Energietransitie gebouwde omgeving

Voortgangsrapportage juni 2025

Inhoud

1	Isoleren en besparen: Gouds Isolatieprogramma	4
1.1	<i>Stand van zaken GIP</i>	4
1.2	<i>Voortgang uitvoeringsstrategie energiebesparing en isoleren</i>	6
2	Aardgasvrij: wijkaanpak	7
2.1	<i>Vervolg warmtetransitie Plaswijck</i>	7
2.2	<i>Onderzoek warmteoplossing Achterwillens (incl. Middenwillens West)</i>	7
2.3	<i>Onderzoek warmtenet Kort Haarlem</i>	8
2.4	<i>Vervolg verduurzaming bedrijventerreinen</i>	8
2.5	<i>Stimuleren collectieve bewonersinitiatieven</i>	8
2.6	<i>Monitoren duurzaamheidsfonds</i>	10
2.7	<i>Warmteprogramma</i>	10
3	Duurzame opwek	11
3.1	<i>Zon op schooldaken</i>	11
3.2	<i>Voortgangsrapportage en herijking RES</i>	11
3.3	<i>Versterken Servicepunt Energietransitie Bedrijven</i>	11
3.4	<i>Opwek Energie langs Rijkswegen (OER - A12)</i>	11
4	Energiesysteem	12
4.1	<i>Aanpak netcongestie</i>	12
4.2	<i>Integraal programmeren (nMIEK en pMIEK)</i>	12
5	Vooruitblik	13
6	Voortgang energietransitie gebouwde omgeving	14
6.1	<i>Energielabels woningvoorraad</i>	14
6.2	<i>Percentage hernieuwbare energie</i>	15
6.3	<i>Aardgasverbruik en warmtevraag</i>	15
6.4	<i>Installaties zonnepanelen</i>	16

1 Isoleren en besparen: Gouds Isolatieprogramma

Bij het vaststellen van de Transitievisie Warmte (dec 2021) is gevraagd om een Gouds Isolatieprogramma (GIP). Dit GIP is vastgesteld in december 2022. Het GIP heeft als streven alle woningen in Gouda uiterlijk in 2040 op het niveau van de Standaard en Streefwaarden¹ te hebben geïsoleerd. Dit betekent grofweg dat vooroorlogse woningen label D moeten hebben en naoorlogse woningen label B. Daarmee zijn alle woningen klaar om aardgasvrij te worden. Hieronder volgt een rapportage van de uitgevoerde en toekomstige acties.

1.1 Stand van zaken GIP

Het GIP is 2,5 jaar bezig en verschillende acties zijn uitgevoerd. Deze acties worden hieronder per programmalijn beschreven met daarbij de behaalde resultaten.

Programmalijn A: Collectieve actie voor isolatie van koopwoningen met DEFG-labels

- Halverwege april is gestart met de meerjarige, gemeentebrede isolatiecampagne voor grondgebonden koopwoningen. Gemeente Gouda werkt hierbij samen met gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Krimpenerwaard en Krimpen aan den IJssel, en de Omgevingsdienst Midden-Holland. Eigenaar-bewoners in deze gemeenten worden door Klimatroutte geholpen met advies, financiering en uitvoering van isolatiemaatregelen. De eerste 1000 brieven in Gouda i.c.m. andere communicatiemiddelen hebben tot nu toe geleid tot 80 aanmeldingen voor energieadviezen in Gouda. Dit is 8% conversie en ligt daarmee iets boven het landelijk gemiddelde. 50 huishoudens zijn overgegaan tot het aanvragen van offertes.
- De isolatiesubsidie Energiezuinig Wonen wordt samen met de bovengenoemde ontzorgingsaanpak isoleren onder de aandacht gebracht bij koopwoningseigenaren. Met de subsidie kunnen eigenaren financiering krijgen voor het nemen van isolatiemaatregelen. De subsidie is bedoeld voor eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen met slechte isolatie (energielabel D of lager) en een WOZ-waarde lager dan € 331.000. Voor de eigenaar-bewoners met ook een laag inkomen is een extra groot bedrag van € 3000 subsidie beschikbaar. Andere eigenaren ontvangen maximaal € 1100 subsidie. De subsidie wordt gefinancierd vanuit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie en kan worden aangevraagd tot en met 2026. De isolatiesubsidie Energiezuinig Wonen is tot nu toe 70 keer aangevraagd.
- De Energie Karavaan Gouda heeft begin juli 8 offerte-aanvragen ontvangen van de 260 huishoudens waar de EKG actief is. Gezien het tegenvallende resultaat en de hoeveelheid geld en tijd die dit resultaat heeft gekost, is door de bouwbedrijven, energiecoöperatie Gouda en de gemeente gezamenlijk besloten de EKG te beëindigen. De bewoners die een offerte-aanvraag hebben gedaan worden vanzelfsprekend nog verder geholpen.
- In april is gestart met het veldwerk voor het soortenmanagementplan (SMP). Het SMP brengt voor de hele gemeente in kaart waar welke beschermde diersoorten verblijven, en welke maatregelen moeten worden genomen bij het isoleren van muren en daken. De oplevering van het SMP staat gepland eind 2027.
- Begin 2025 is een onderzoek afgerond naar de verduurzaming van Goudse VvE's. Op basis van dit onderzoek zal in de loop van 2025 gestart worden met het opzetten van een gemeentelijke VvE-aanpak.

Programmalijn B: Aanpak voor bestrijding van energiearmoede

- De witgoedactie is afgerond. Van de 750 beschikbare bonnen zijn 523 gebruikt door inwoners van Gouda. Daarmee heeft bijna 70% van de aangeschreven huishoudens gebruik gemaakt van de waardebon waarmee een energiezuinig witgoedapparaat kon worden aangeschaft.

¹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/wetten-en-regels-gebouwen/standaard-streefwaarden-woningisolatie>

- In juni 2024 is het Convenant Energiearmoede met de twee woningcorporaties ondertekend, waarbij € 300.000 uit de SPUK Energiearmoede beschikbaar is gesteld voor maatregelen tegen energiearmoede. De woningcorporaties schrijven op dit moment projectvoorstellen.
- Het uitvoeringsplan energiearmoede is afgelopen jaar opgesteld en heeft vier hoofddoelen:
 - Bijdragen aan het verlagen van de financiële lasten door (kleine) energiebesparende maatregelen uit te voeren bij huishoudens met energiearmoede of huishoudens die in energiearmoede dreigen te komen
 - Ondersteuning bieden opdat meer huishoudens door middel van energiebesparing en verduurzaming (m.n. isoleren) mee kunnen doen met de energietransitie
 - Een bijdrage leveren aan het verbeteren van het wooncomfort van huishoudens, wat ook leidt tot een betere lichamelijke en mentale gezondheid
 - Opzetten van een samenwerkend en lerend netwerk van maatschappelijke partijen uit zowel het ruimtelijke als het sociale domein

Inmiddels zijn er in de eerste helft van het jaar al een aantal acties geweest die bijdragen aan deze doelen, waaronder de samenwerking met het Taalcafé, de Weggeefwinkel, de Non-Food bank, koffieochtenden en inzet van het energieloket in de kwetsbare wijken. Met deze acties, gericht op informeren en het beschikbaar stellen van kleine maatregelen, zijn ongeveer 100 huishoudens binnen de doelgroep energiearmoede bereikt.

Programmalijn C: Monumenten en beschermd stadsgezicht

- In samenwerking met de klankbordgroep, bestaande uit bewoners, Energiecoöperatie Gouda, en de ODMH, wordt al enkele maanden gewerkt om de regeling Erfgoed en Duurzaamheid praktijkgericht te maken. Zo wordt de mogelijkheid onderzocht voor het opstellen van uitvoeringsrichtlijnen voor verduurzamingsmaatregelen. Vanwege de samenhang met onder andere de Omgevingswet en advisering van de Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK) is de invoering hiervan complexer dan verwacht. Meer duidelijkheid hierover wordt verwacht in de tweede helft van 2025.
- Voor het toepassen van glas- en vensterisolatie worden naar voorbeeld van gemeente Leiden en van de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed uitvoeringsrichtlijnen ontwikkeld. Deze richtlijnen geven o.a. aan hoe glas- en vensterisolatie geplaatst kunnen worden en in welke gevallen dit wordt toegestaan bij monumenten. De bedoeling van de uitvoeringsrichtlijnen is dat ze ervoor zorgen dat de regels voor het plaatsen van glas- en vensterisolatie duidelijker worden en dat het plaatsen ervan in bepaalde gevallen makkelijker en sneller kan.
- Voor het verkennen van versoepeling rondom het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren zijn enkele scenario's uitgewerkt. Zo wordt er verkend of het beschermde stadsgezicht in zones kan worden ingedeeld waar verschillende regels gelden en of de huidige dakenkaart kan worden verbeterd. De eerste wijzigingen zullen naar verwachting later in 2025 volgen.

Programmalijn D: Ondersteunende activiteiten

- De nieuwsbrief van Maak Gouda Duurzaam wordt inmiddels door ruim 1400 mensen ontvangen. Deze mensen ontvangen maandelijks artikelen over onder andere de energietransitie, klimaat en groen. De website maakgoudaduurzaam.nl is afgelopen jaar door ruim 15000 mensen bezocht.
- In november trok de Duurzame Markt in de Sint Janskerk ruim 1100 bezoekers. Ook komend jaar wordt de Duurzame Markt weer georganiseerd, waarbij opnieuw een groot aantal deelnemers wordt verwacht rondom de thema's Klimaat, Groen en Energietransitie.
- De Nationale Klimaatweek vindt dit jaar plaats van 10 tot en met 16 november. Op de planning staat in ieder geval een lezing voor inwoners van Gouda. Afgelopen jaar verzorgde Lodewijk Hoekstra tijdens de Nationale Klimaatweek een goedbezochte lezing voor Goudse inwoners en medewerkers van de gemeente.
- Het mobiele energieloket is de eerste helft van dit jaar vier keer ingezet, waarvan één keer specifiek voor een wijk met energiearmoede. Bij de inzet van het loket zijn ruim 50 inwoners

geholpen bij vragen rondom verduurzaming. Het loket zal de aankomende zomermaanden nog regelmatig Achter de Waag staan, en nog vijf keer worden ingezet in een wijk met energiearmoede. Ook bij de wijkfeesten van buurtcentrum Van Noord en de Walvis wordt het loket ingezet. Daarnaast is er maandelijks een spreekuur op het Huis van de Stad, waarvoor doorlopend aandacht wordt gevraagd via het Kontakt en op sociale media.

- In 2025 hebben de energiecoaches 75 adviesgesprekken bij inwoners thuis gevoerd. Ook de energiekussers zijn afgelopen jaar regelmatig ingezet. In juni is een oproep gedaan om energiekussers en anderstalige energiecoaches te werven. In samenwerking met de woningcorporaties en met behulp van de energiecoaches en -kussers worden komend jaar meerdere wooncomplexen voorzien van kleine maatregelen.
- Naast de monitoring van individuele acties in de stad, zoals de cijfers omtrent de inzet van de energiecoaches, worden de resultaten van gemeentelijke projecten, zoals de meerjarige isolatiecampagne, gemonitord. In samenwerking met Smart Twin is daarnaast een pilot gestart waarmee het gehele woningbestand in kaart wordt gebracht via een 3D-model. Met behulp van de woningscan kan inzicht en advies gegeven worden aan bewoners over verduurzaming van de woning. In 2025 zal het model getest worden in samenwerking met bewoners.

1.2 Voortgang uitvoeringsstrategie energiebesparing en isoleren

Halverwege 2024 is de raad geïnformeerd over de koers en voortgang van de warmtetransitie (dossier 8189). Deze koers is verder uitgewerkt in een uitvoeringsstrategie, waarover de raad is geïnformeerd (dossier 9463). De werkzaamheden die voortkomen uit de Transitievisie Warmte (TVW) en uit het Gouds Isolatieprogramma (GIP) die passen binnen de koers krijgen een plek in de strategie. Hierdoor ligt de focus van de strategie met name op het klaarmaken van de woningvoorraad voor aardgasvrij. Dit betreft de stappen die gezet moeten worden om toe te werken naar het aardgasvrije eindbeeld individueel en klein-collectief. De afgelopen periode is gewerkt aan de inhoud en richting van de strategie. Dit is gedaan in samenwerking met diverse stakeholders. Zo heeft een afvaardiging van een aantal bewonersgroepen, de woningcorporaties, de netbeheerder, huurdersverenigingen, makelaars, de energie-coöperatie en interne afdelingen meegedacht.

2 Aardgasvrij: wijkaanpak

In de Transitievisie Warmte (TVW) zijn twee buurten aangewezen als verkenningblok (startbuurt). Dit betekent dat de gemeente in deze buurten als eerste aan de slag gaat met een wijkaanpak gericht op de aardgasvrije wijk. Daarnaast is de subsidie Samen naar een Duurzame Omgeving (SDO) beschikbaar voor initiatieven vanuit buurten en bedrijventerreinen om zelf aan de slag te gaan met de energietransitie. Er is tot en met 2026 € 170.000,- per jaar beschikbaar voor het ondersteunen van initiatieven, waarvan € 100.000 voor woningen en € 70.000 voor bedrijventerreinen. In 2025 zijn tot nu toe in totaal 6 SDO-aanvragen voor woningen en bedrijventerreinen gehonoreerd.

2.1 Vervolg warmtetransitie Plaswijck

Uit het haalbaarheidsonderzoek in Plaswijck Kern is gebleken dat de aanleg van een grootschalig warmtenet hoge kosten met zich mee zou brengen en veel tijd in beslag zou nemen. Daarnaast hebben de woningcorporaties laten weten niet aan te willen sluiten op een grootschalig warmtenet in Plaswijck Kern. Deze conclusie is door het college meegenomen in het besluit over de koers en voortgang warmtetransitie (dossier 8189) waarover de raad in juni 2024 is geïnformeerd. Voor Plaswijck zijn in februari 2025 twee projectleiders aangenomen. Zij zijn gestart met de voorbereidingen om tot een wijkuitvoeringsplan voor Plaswijck te komen. In dit wijkuitvoeringsplan wordt op buurtniveau en voor de verschillende types gebouweigenaren (te denken aan VvE's, particuliere woningeigenaren, verenigingen en bedrijven) omschreven welk handlingsperspectief eigenaren in Plaswijck hebben om over te gaan op aardgasvrij verwarmen. Het plan zal inzicht geven in verschillende technieken voor all-electric of klein-collectieve oplossingen, planning en kosten op basis waarvan bewoners zich kunnen oriënteren. Bij het tot stand komen van het wijkuitvoeringsplan wordt nauw samengewerkt met verschillende stakeholders in de wijk (zoals buurtinitiatieven, woningcorporaties, ondernemers en kerkgemeenschappen), maar ook met verschillende interne afdelingen (bijvoorbeeld met het sociaal domein, vastgoed en stedenbouw). In het proces wordt ook onderzocht welke ondersteuning inwoners nodig hebben om de overstap op aardgasvrij te maken en welke rol de gemeente en stakeholders hierbij hebben. Het plan levert de routekaart naar en onderbouwing voor de aardgasvrije wijk. Een periode van ca. 8 jaar wordt door de rijksoverheid over het algemeen als redelijk geacht om na vaststelling van het wijkuitvoeringsplan te stoppen met de aardgaslevering in een betreffende wijk.

2.2 Onderzoek warmteoplossing Achterwillens (incl. Middenwillens West)

In de zomer van 2024 is het project voor de warmteoplossing in Achterwillens live gegaan. Met de inzet van de BuurtWarmteWijzer-methode is aan particuliere eigenaren gevraagd om gegevens over hun woning, gedrag en voorkeuren in te vullen. Meer dan 30% heeft hieraan meegedaan, evenals beide woningcorporaties. Daarmee komt de actieve participatie uit op de helft van ca. 2.000 woningen.

Fase 1 (invulfase) is in november 2024 afgerond. In fase 2 worden de warmteverkenningen gedaan. Inmiddels is er zicht op de individuele warmteopties (per woning), maar is aanvullend onderzoek nodig voor de mogelijke collectieve oplossingen. Daarnaast wordt gewacht op de uitkomsten van een onderzoek van Deltares en The Earlybirds in opdracht van RVO naar de kosten van verschillende warmtenet-opties voor Achterwillens. De resultaten van deze verdiepende onderzoeken worden in het najaar van 2025 verwacht. Alle particuliere eigenaar-bewoners zijn hierover in juni 2025 per brief ingelicht.

In de volgende fase worden de resultaten aan de wijk gepresenteerd en kunnen bewoners hun voorkeuren voor verschillende opties doorgeven. Het resultaat geeft inzicht in welke oplossingen technisch en financieel mogelijk zijn én voor welke oplossingen draagvlak is. Dit vormt input voor een toekomstig wijkuitvoeringsplan.

2.3 Onderzoek warmtenet Kort Haarlem

In de buurt Kort Haarlem wordt de haalbaarheid van een warmtenet onderzocht. Het project in Kort Haarlem is ontstaan vanuit de wens van een groep inwoners uit deze buurt om via een gezamenlijke warmteoplossing (warmtenet) van het aardgas af te gaan. Het projectgebied betreft in grote lijnen de Krugerlaan en omliggende straten. Daarmee omvat het projectgebied zo'n 800 woningen.

Op dit moment zit het project in de tweede fase van het haalbaarheidsonderzoek. Het onderzoek richt zich op verschillende aspecten: verdere detaillering van het ontwerp van een warmtenet, een verdieping van de businesscase, een onderzoek naar mogelijke organisatievormen en een opzet voor een intentieovereenkomst tussen de betrokkenen. Naast de collectieve warmteoplossing wordt ook de individuele variant (warmtepomp) op grote lijnen bekeken in deze fase. De rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van het Hoogheemraadschap Rijnland wordt verder onderzocht als bron voor de collectieve warmtevoorziening. Samen met de Bewonersgroep Energietransitie Kort Haarlem (BEKH), Woonpartners Midden-Holland en het Hoogheemraadschap Rijnland wordt het verdere proces en onderzoek vormgegeven.

2.4 Vervolg verduurzaming bedrijventerreinen

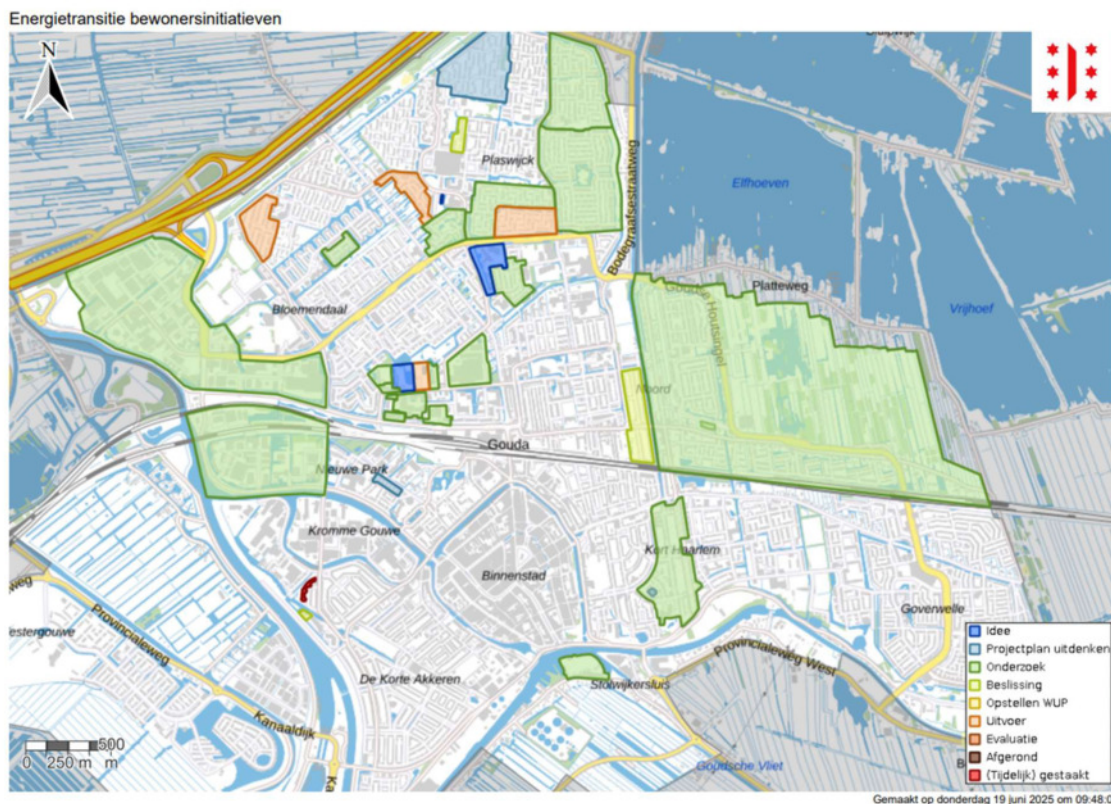
- Het Groene Hart Ziekenhuis heeft in samenwerking met Yuverta, Driestar-Wartburg en Driestar Educatief in 2024, met SDO-subsidie, een onderzoek naar een lokaal warmtenet laten uitvoeren waarbij de vier organisaties warmte en koude uitwisselen. Uit deze studie bleek dat het een interessant concept is voor alle partijen. De organisaties hebben voor de tweede fase in 2025 opnieuw een SDO-subsidie ontvangen voor verdiepend onderzoek. Hieruit blijkt dat, nu de verbouw- en uitbreidingsplannen van het Groene Hart Ziekenhuis duidelijker zijn geworden, het ziekenhuis geen warmteoverschot heeft: hun energie is in balans. Hiermee valt er dus geen warmte uit te wisselen met de scholen en is het warmtenet niet meer haalbaar. Er is dan ook besloten om niet verder te gaan met dit project. De scholen zullen individueel verdergaan met de verduurzamingsopgave van hun panden. DPG heeft dit initiatief ondersteund. De gemeente faciliteert waar nodig en waar mogelijk.
- Bedrijventerrein Goudse Poort heeft met SDO-subsidie een partij ingeschakeld om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het bedrijventerrein te verduurzamen. Een belangrijk aspect hierbij is het tegengaan van netcongestie om daarmee het vestigingsklimaat van het bedrijventerrein aantrekkelijk te houden. Hiertoe wordt een inventarisatie gemaakt van de huidige energiesituatie, een inschatting van de toekomstige situatie, en mogelijke oplossingen om te verduurzamen. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om een energiehub of energiegemeenschap te realiseren. Er wordt in dit stadium een verdiepend onderzoek uitgevoerd bij tien bedrijven waarvan vijf al hebben toegezegd. De overige vijf worden nog geworven. Het Servicepunt Energietransitie Bedrijven Midden-Holland (SEB-MH) ondersteunt de initiatiefnemers bij dit project.
- Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) ontwikkelt een integraal plan voor de verduurzaming van bedrijventerrein Gouwespoor, in overleg met Gouda Onderneemt. Zij stemmen dit af met de gemeente.
- GoudAsfalt heeft begin 2025 SDO-subsidie ontvangen voor een haalbaarheidsonderzoek naar lokale elektriciteitsopslag (batterij) op eigen terrein. Hiermee willen zij de elektriciteit die zij overdag met hun eigen zonnepanelen opwekken opslaan om later (bijv. bij evenementen in de avond) te gebruiken. Het onderzoek is naar verwachting afgerond in de zomer van 2025.

2.5 Stimuleren collectieve bewonersinitiatieven

In Gouda zijn meer dan 20 bewonersinitiatieven actief om hun pand, buurt of wijk te verduurzamen. Samen richten deze initiatieven zich op ongeveer 20%² van de totale woningvoorraad van Gouda.

² Vanaf 1 juli 2018 is aardgasvrij bouwen verplicht. Woningen na deze datum vallen niet onder onze doelgroep voor verduurzaming, dus het percentage gaat uit van de woningvoorraad in 2018.

Een overzicht van de huidige initiatieven en hun status is te vinden in figuur 1, een afbeelding van de openbare kaart: https://gis.gouda.nl/nl/app/Basisviewer_open onder de kaartlaag *Energietransitie initiatieven*.

Figuur 1: overzicht bewonersinitiatieven

Enkele initiatieven worden hieronder toegelicht.

- **Catsveld:** 9 VvE's hebben collectief een verduurzamingsonderzoek naar hun panden laten uitvoeren met een SDO-subsidie. Er is een rapport opgeleverd met de mogelijke maatregelen en ontwerpen voor de panden. De gemeente kijkt vanuit duurzaamheid, erfgoed én stedenbouw mee met dit project omdat het Catsveld mogelijk in aanmerking komt voor een monumentenstatus (Post65). Er wordt nu bekeken hoe de plannen kunnen worden uitgevoerd zodat men de duurzaamheidsambities kan verwezenlijken met behoud van de erfgoedwaarde en het unieke karakter van het Catsveld.
- **Water-/en Grassenbuurt:** Het buurtinitiatief heeft in samenwerking met WE2804³ SDO-subsidie ontvangen voor het uitvoeren van 8 energieadviezen inclusief warmtescan en blowerdoor-test. Hiermee brengen zij de warmtevraag van deze onderling sterk verschillende woningtypes in kaart om vervolgens een voorbeeldplan (route- en menukaart) voor de verduurzaming van vergelijkbare woningen op te stellen. Om de warmtebehoefte van woningen die net iets afwijken van de onderzochte woningen beter in beeld te brengen heeft de gemeente de inzet van de Smart Twin Quickscan aangeboden. Deze tool maakt gebruik van open data zoals BAG-gegevens of energielabel-informatie om de warmtebehoefte globaal in te schatten en rekt verschillende voorbeeldpakketten voor verduurzaming door. De Water-/en Grassenbuurt wil verder kijken of zij een openhuizenroute kunnen opzetten, heeft rondetafelgesprekken opgestart met bewoners die willen verduurzamen, en is erg actief op het gebied van groeninitiatieven in de wijk.

³ Energiecoöperatie in postcodegebied 2804 <https://wijkenergie2804.nl/>

- **Albrechtsveld:** Op 12 februari 2024 is hier een werkgroep energie gestart, ook in samenwerking met WE2804. Door middel van onderzoek en een enquête (bekostigd via de SDO-subsidie) heeft de groep de voorkeuren voor verduurzamingsmaatregelen in de wijk opgehaald. Er is gestart met een warmtebeeldscan en een bouwkundig onderzoek bij twee referentiewoningen. Hierna hebben meer bewoners een warmtebeeldscan laten uitvoeren. Als vervolg is de kierenjacht met blowerdoortest en kierendichting georganiseerd (22 deelnemers). Ook werd het waterzijdig inregelen van het verwarmingssysteem aangeboden (8 deelnemers). Nu wil het initiatief graag doorgaan met een collectieve inkoopactie voor dakisolatie.

2.6 Monitoren duurzaamheidsfonds

Op 27 september 2023 stelde de gemeenteraad de Verordening duurzaamheidsfonds Gouda vast. Verenigingen, stichtingen, maatschappelijke organisaties en religieuze instellingen met een eigen gebouw, Verenigingen van Eigenaren van maximaal zeven woningen, Energiecoöperaties, Midden en Kleinbedrijf tot 100 werknemers met een eigen gebouw, en huurders van particuliere verhuurders kunnen tegen gunstige voorwaarden geld lenen voor maatregelen die energie besparen of duurzame energie opwekken. In 2024 zijn twee aanvragen goedgekeurd, voor in totaal € 340.000. In 2025 is nog een aanvraag voor € 30.000 goedgekeurd. In 2025 wordt gericht gecommuniceerd over de mogelijkheid om een duurzaamheidslening aan te vragen om meer aanvragen te genereren.

2.7 Warmteprogramma

In alle gemeenten moet uiterlijk 31 december 2026 een Warmteprogramma zijn vastgesteld door het college. De verplichting gaat in zodra de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) van kracht is (naar verwachting januari 2026).

Aanvullend op de verplichting geldt dat gemeenten bij het opstellen van het Warmteprogramma en de bijbehorende besluitvorming niet alleen rekening moeten houden met verschillende juridische kaders, maar bijvoorbeeld ook met technische en sociale aspecten. Door deze verplichting wordt de warmtetransitie juridisch verankerd in het omgevingsbeleid. Het Warmteprogramma is een van de verplichte omgevingsprogramma's waarmee de gemeente beleidskeuzes en maatregelen die de fysieke leefomgeving betreffen kan formuleren en actualiseren.

In het Warmteprogramma wordt de aanpak van het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving beschreven. Als de gemeente van plan is om wijken of buurten de komende 10 jaar volledig aardgasvrij te maken, dan staat in het Warmteprogramma welke wijken en buurten dat zijn en hoe dat gebeurt. Het Warmteprogramma kent, als opvolger van de TVW, een 5-jaarlijkse actualisatiecyclus. De voorbereiding voor het warmteprogramma is inmiddels gestart.

3 Duurzame opwek

In de Regionale Energiestrategie 1.0 Midden Holland (RES) doet de regio een bod aan het rijk van 0,435 TWh duurzame opwek in 2030. De regio wil dit bod realiseren met zon op dak, boven parkeerterreinen, op waterbassins, langs infrastructuur en op land. Naast de regionale samenwerking gelden voor Gouda dit jaar de onderstaande focuspunten als het gaat om de opwek van duurzame energie.

3.1 Zon op schooldaken

De stichting schooldakrevolutie bestaat niet meer per afgelopen 1 januari; eind 2024 hadden zij hun doelstelling bereikt, waarbij de helft van de geschikte schooldaken in Nederland voorzien is van zonnepanelen. Wel zijn er nog schooldakcoaches actief. Gouda heeft het project voortgezet met onze schooldakcoach. Van de zes scholen uit de pilot kwamen er uiteindelijk twee niet in aanmerking vanwege te hoge kosten. Het Palet is inmiddels gerealiseerd, de Ridderslag heeft toestemming en gaat binnenkort tot uitvoering over dankzij een lening uit het Gouds duurzaamheidsfonds. De Goejanverwelleschool en Park en Dijk bevinden zich in de fase van dakinspectie en constructie. Komende periode gaat de schooldakcoach nog voor drie scholen van stichting Klasse de businesscase maken.

3.2 Voortgangsrapportage en herijking RES

In 2025 zal voor de tweede keer door elke RES-regio een voortgangsrapportage RES 1.0 worden opgeleverd. In 2025 zal duidelijk worden of het bod van 0,435 TWh gehaald zal worden of dat een herijking van de RES 1.0 nodig is.

3.3 Versterken Servicepunt Energietransitie Bedrijven

Gouda heeft een subsidie van €110.000 verleend aan Stichting Servicepunt Energietransitie Bedrijven (SEB), om in 2025 te werken aan het verduurzamen van de "top 80"daken. Dit zijn de ca. 80 bedrijfsdaken die geschikt zijn om zonnepanelen op te leggen. Hiermee werkt het SEB direct aan de doelstellingen die zijn gesteld in de RES 1.0. Met het bestaand aantal zonnepanelen draagt Gouda voor 5% bij aan de RES doelstelling. Wanneer alle daken uit dit programma vol gelegd zouden worden met zonnepanelen, is dit een potentiële bijdrage van 26% aan de RES doelstelling. Naast helpen bij plaatsen van zonnepanelen adviseert het SEB ook over andere mogelijkheden voor verduurzaming en over kansen die bedrijven hebben om samen te werken op gebied van energiecontracten (onder meer in verband met netcongestie). De samenwerking met het SEB op dit dossier is een samenwerking in regioverband, met de gemeenten Krimpenerwaard, Bodegraven-Reeuwijk en Waddinxveen.

3.4 Opwek Energie langs Rijkswegen (OER - A12)

Vanuit de RES 1.0 is een samenwerking met Rijkswaterstaat, ProRail, Provincie Zuid-Holland en de gemeenten langs de A12 in Zuid-Holland gestart. Het betreft gemeenten uit twee RES regio's, tussen Woerden en Den Haag. In juni 2024 hebben partijen een intentieovereenkomst getekend, een moment dat de overgang van "voorverkenning" naar "verkenning" markeerde. In de verkenningfase is duidelijk geworden dat de scope om zonnepanelen langs de Rijksweg te plaatsen erg klein wordt. We blijven alle kansen onderzoeken zodat uiteindelijk projecten in de markt gezet kunnen worden. Hierbij wordt het beleid Lokaal Eigendom toegepast; onder andere zullen energiecoöperaties betrokken worden.

4 Energiesysteem

Een energiesysteem is de verbinding tussen vraag en aanbod (opwek en gebruik), transport en opslag van verschillende energievormen. Om klimaatneutraal te zijn moeten de huidige systemen, die gevoed worden door fossiele energie, overgaan op hernieuwbare (duurzame) energievormen zoals elektriciteit, warmte, etc. Het huidige energiesysteem is (nog) niet op ingericht op deze verandering: aanpassing en uitbreiding van het energiesysteem is nodig om het systeem klaar te maken voor de toekomst. Bij het energiesysteem staat alles met elkaar in verbinding. Dat betekent dat vraagstukken van het energiesysteem ook nationaal en zelfs Europees spelen. Ook in Gouda ontstaan andere behoeften ten aanzien van het energiesysteem. Dit vraagt om aanpassing van het systeem en samenwerking in de regio, met de provincie en met de netbeheerders.

4.1 Aanpak netcongestie

In 2024 hebben zowel Stedin als TenneT een aankondiging van congestie op afname gedaan die Gouda raken. Door deze congestie zijn nieuwe grootverbruikaansluitingen op afname en uitbreidingen van bestaande grootverbruikaansluitingen op afname voorlopig niet meer mogelijk. Kleinverbruikaansluitingen (woningen) worden niet geraakt door de netcongestie. Ook teruglevering van elektriciteit aan het net is nog mogelijk.

TenneT voert dit jaar een netcongestiemanagementonderzoek uit en verwacht in december 2025 het onderzoek af te ronden. Nieuwe verbindingen en verzwaringen van bestaande tracés door de gehele provincie Zuid-Holland dragen bij aan de oplossing voor deze congestie. De nieuwe verbindingen en stations zijn volgens TenneT in 2032-2035 gerealiseerd. In de tussentijd heeft de netcongestie gevolgen voor de ambities, plannen en projecten van en in de gemeente Gouda. In de eerste helft van 2025 is daarom op verzoek van de raad een impactanalyse netcongestie uitgevoerd. Met deze analyse is in kaart gebracht waar de congestie precies van invloed is en gaat zijn tot 2035 en wat hiervan de gevolgen zijn. De raad is in mei 2025 geïnformeerd over de resultaten van deze impactanalyse. Uit de analyse is gebleken dat de netcongestie inderdaad gevolgen heeft voor diverse ambities, waaronder de Goudse ambitie om in 2040 CO₂-neutraal en aardgasvrij te zijn. Voor veel aan deze ambitie onderliggende doelstellingen en plannen is de kans aanzienlijk dat zij gevolgen ondervinden van de netcongestie. De huidige netcongestie vormt daarmee een reëel risico voor het niet behalen van deze ambitie.

Fase 2 van de impactanalyse behelst het onderzoeken van mogelijke maatregelen en middelen die kunnen worden ingezet om het effect van de huidige congestie te verzachten of bij te dragen aan het verminderen van de gevolgen van de congestie. Het college gaat verder met het onderzoeken van de mogelijke maatregelen.

4.2 Integraal programmeren (nMIEK en pMIEK)

In de Meerjarenprogramma's Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) worden keuzes vastgelegd over energie-infrastructuurprojecten, zoals hoogspanningsleidingen, warmtenetten of waterstofleidingen. Dat gebeurt zowel op nationaal niveau (nMIEK) als op provinciaal niveau (pMIEK). Voor zowel het nMIEK als de pMIEKs draait het om energie-infrastructuur die van maatschappelijke waarde is voor meerdere doeleinden, zoals het verduurzamen van woningbouw en bedrijventerreinen.

De pMIEK kent een 2-jaarlijkse cyclus. De provincie begint daarom in 2025 met de voorbereidingen van de pMIEK 3.0. De Energieraad monitort de projecten die opgenomen zijn in de pMIEK (2.0). Een voorbeeld van zo'n pMIEK project dichtbij Gouda is de ontwikkeling van het nieuwe elektriciteitsstation in Bodegraven-Reeuwijk.

Vanuit de nMIEK is door de provincie een netwerkcluster opgericht van gemeenten waar lokale warmteoplossingen worden onderzocht. Gouda maakt daar onderdeel van uit. Doel en uitwerking van dit netwerkcluster vinden op dit moment plaats op provinciaal niveau.

5 Vooruitblik

In 2025 zal veel aandacht uitgaan naar de voorbereidingen voor het warmteprogramma, dat voor eind 2026 moet worden opgesteld. Het komende half jaar brengt echter ook veel onzekerheid: de val van het kabinet creëert onzekerheid in het toekomstige landelijke klimaatbeleid. De VNG heeft het demissionaire kabinet opgeroepen om stilstand op cruciale dossiers zoals energietransitie te voorkomen. De bedragen van de gekorte specifieke uitkeringen vanaf 2026 zijn nog onbekend. Daarnaast is de Wgiw (Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie), waarmee gemeenten de aanwijsbevoegdheid in het warmteprogramma kunnen inzetten, nog niet in werking getreden. De wet is al wel behandeld door zowel de Eerste als de Tweede Kamer.

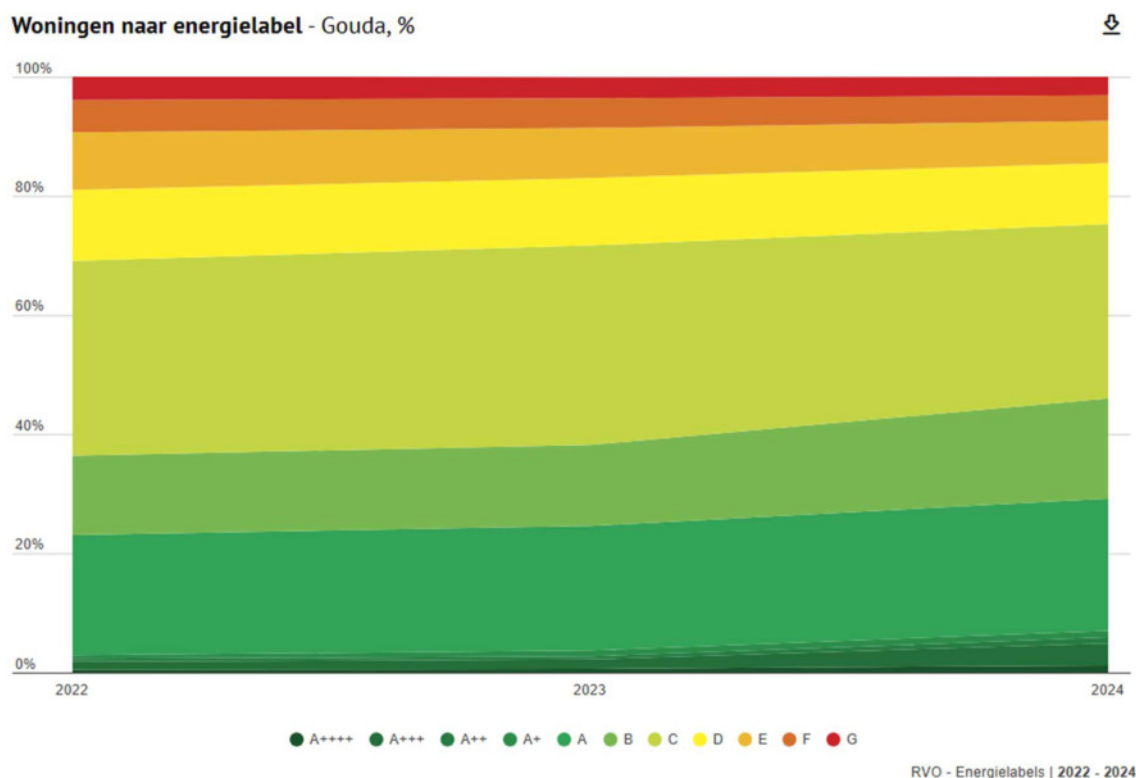
Het Duurzaamheidsplan is op 3 juni vastgesteld door het college (dossier 9099). De maatregelen van het programmaplan Energietransitie maken onderdeel uit van het meer omvattende bestaande pakket van maatregelen van de gemeente dat in het Duurzaamheidsplan wordt beschreven. Het Duurzaamheidsplan biedt het overzicht van overkoepelend bestaand duurzaamheidsbeleid en mogelijkheden voor verdere inzet. In het Duurzaamheidsplan wordt aangegeven dat een intensievere focus is gewenst op een aantal terreinen, als de gemeente het doel van aardgasvrij en CO₂-neutraal in 2040 wil bereiken. Uitbreiding van de wijkaanpak voor isoleren en aardgasvrij maken is daar één van.

6 Voortgang energietransitie gebouwde omgeving

Om de voortgang van de verduurzaming van de gebouwde omgeving te meten, kunnen verschillende indicatoren worden gebruikt. Hieronder worden de ontwikkeling van de energielabels, hernieuwbare energie, het aardgasverbruik en installatie van zonnepanelen toegelicht. Hoewel deze indicatoren de voortgang van het programma niet volledig kunnen beschrijven, geven ze wel een indicatie van de ontwikkelingen in Gouda op het gebied van de energietransitie.

6.1 Energielabels woningvoorraad

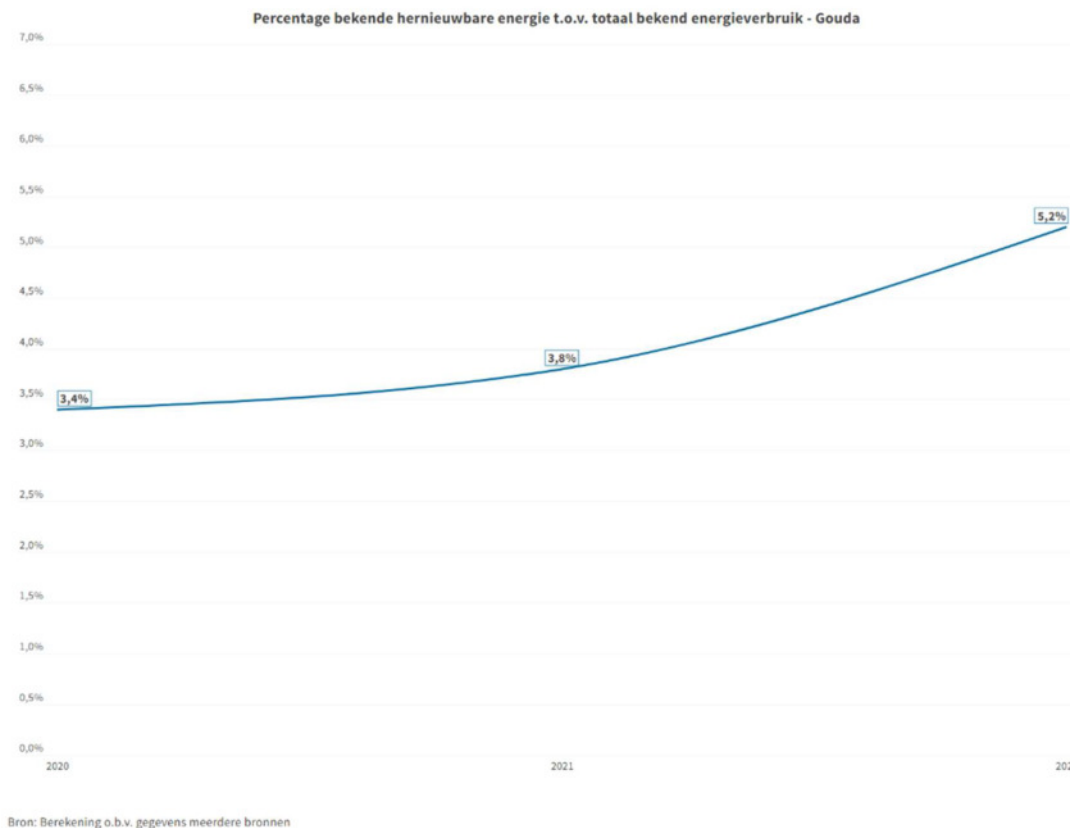
In figuur 2 is te zien hoe het aandeel slechte energielabels (D, E, F, G) de afgelopen jaren licht is gedaald, terwijl het aandeel goede labels (A of hoger en B) is gestegen. Hierbij moet worden vermeld dat ongeveer 30% van de Goudse woningvoorraad geen geldig energielabel heeft. Daarnaast wordt het nemen van verduurzamingsmaatregelen niet direct vertaald in een verbetering van het energielabel, omdat huishoudens niet verplicht zijn een nieuw energielabel aan te vragen.

Figuur 2: energielabels Goudse woningvoorraad

6.2 Percentage hernieuwbare energie

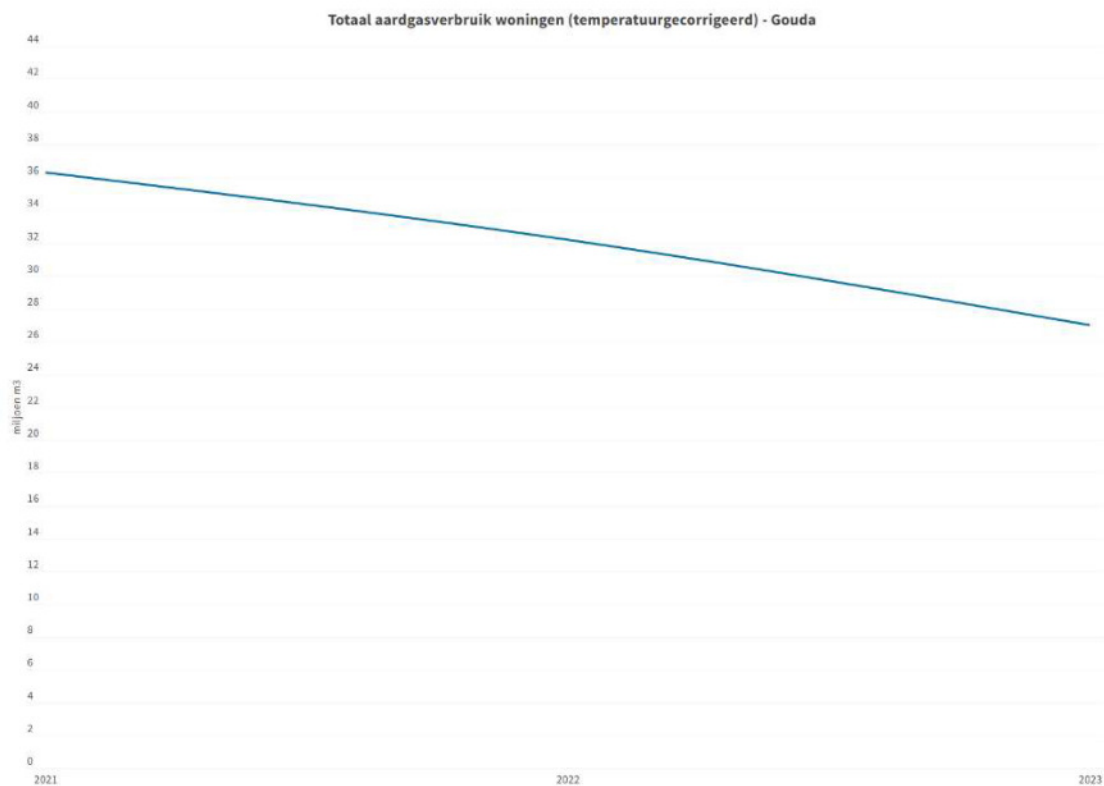
Het percentage bekende hernieuwbare energie ten opzichte van het totale energieverbruik in Gouda is afgelopen jaren toegenomen van 3,4% in 2020 naar 5,2% in 2022. Deze ontwikkeling van de hernieuwbare energie opwek is te zien in figuur 3.

Figuur 3: hernieuwbare energie in Gouda

6.3 Aardgasverbruik en warmtevraag

De uitvoeringsstrategie (zie sectie 1.2) zal onder andere gemonitord worden op basis van de gemiddelde warmtevraag per vierkante meter op buurniveau. Deze gemiddelde warmtevraag wordt berekend op basis van het aardgasverbruik van woningen in verschillende postcodegebieden. Op buurniveau kan zo geconstateerd worden in hoeverre het aardgasverbruik van woningen in specifieke buurten inderdaad wordt teruggedrongen. Het totale aardgasverbruik van de Goudse woningvoorraad is afgelopen jaren gedaald van 36,5 miljoen kubieke meter in 2020 naar 27,0 miljoen kubieke meter in 2023 (-26%), zoals te zien in figuur 4.

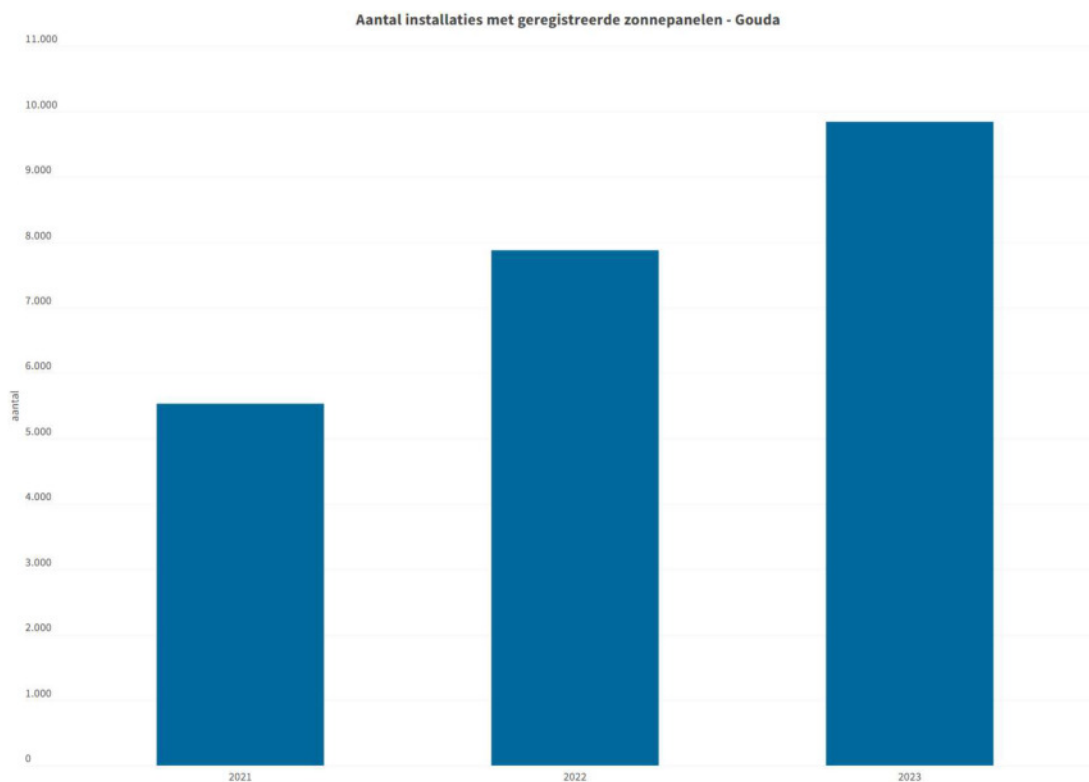

Bron: Berekening totaalverbruik woningen o.b.v. gemiddeld verbruik en aantal woningen

Figuur 4: aardgasverbruik Goudse woningvoorraad

6.4 Installaties zonnepanelen

Figuur 5 toont het aantal installaties met geregistreerde zonnepanelen in Gouda. De figuur laat zien hoe dit aantal afgelopen jaren significant is toegenomen. Hoewel de data van 2024 nog niet beschikbaar is, wordt een stabilisatie verwacht in verband met ontwikkelingen rondom de afschaffing van de salderingsregeling.

Bron: CBS - Statistiek zonnepanelen

Figuur 5: geregistreerde zonnepaneelinstallaties in Gouda